

Соединенных Штатах Америки. Обозначен положительный эффект от коммерциализации космической деятельности и определены основные участники коммерческого космического рынка США. Также раскрываются мотивы правительственного сектора активному содействию коммерциализации космической деятельности и приватизации космических технологий.

Ключевые слова: *космическая деятельность, коммерциализация космоса, космическая индустрия, Спейс-Икс.*

Annotation

There are studied the process of commercialization of US space activities and identified its stages in article. Based on the historical experience of commercialization space in the USA, author analyzes the main sectors of market space in present time. The positive effect from the commercialization of space activities and the key participants in the US commercial space market are delineated here. And revealed motives of the government promote the commercialization of space activities and privatization of space-based technologies. Also author traced that in US formed one of the most powerful market of space goods and services nowadays.

The study that follows reasons of the federal government undertook public-private efforts to complete critical activities valued for their public good. With the rise of a range of private-sector entrepreneurial firms interested in pursuing space commerce, the process whereby their efforts might be incubated, fostered, and expanded comes to the fore as an important public policy concern in a way never before present in the Space Age.

It is proved here that a commercialization of space took place gradually and turned into a purposeful government policy today. The activities of such companies as Space-X proves the effectiveness policy commercialization of US space activities.

Keywords: *space activities, the commercialization of outer space, the space industry, the Space-X.*

УДК 930.25:004(71) + 930.25:004(94)

**Тетяна Стоян, Платон Стоян
(Київ)**

МІЖНАРОДНА ВЗАЄМОДІЯ АРХІВНИХ ІНСТИТУЦІЙ КАНАДИ В ГАЛУЗІ СТВОРЕННЯ АРХІВНИХ ЕЛЕКТРОННИХ РЕСУРСІВ

Стаття присвячена історії співпраці міжнародних організацій в галузі створення електронних ресурсів, зокрема у розробці Міжнародного стандарту архівного опису. Визначено внесок канадських архівістів у розвиток цього актуального напрямку сучасного архівознавства.

Зроблено акцент на тому, що архівна справа різних країн як галузь, тісно пов'язана з формуванням офіційних документальних ресурсів держави та джерел історико-культурної спадщини, що саме вона одною з перших почала втягуватися в процеси інформатизації суспільства.

Ключові слова: архівні електронні ресурси, цифрові архівні технології, Міжнародна рада архівів, описові стандарти, Міжнародний стандарт архівного опису, архівні ресурси Канади.

Актуальним для сучасного архівознавства є визначення та вивчення тенденцій та шляхів його подальшого розвитку, зокрема в галузі створення електронних ресурсів діловодного та історико-культурного характеру. Міжнародне архівне співтовариство в цілому та окремі передові у царині розвитку архівної справи країни зокрема, вже накопичили значний досвід в інформатизації та створенні структурованого та мультикультурного електронного ресурсу. Проте в сучасних архівознавчих дослідженнях комплекс питань щодо системного вивчення досліду формування та організації доступу до архівної інформації на засадах інтеграції зусиль зацікавлених установ, організацій та об'єднань практично не вивчався.

Метою даної наукової розвідки є висвітлення історії міжнародної співпраці з інформатизації архівної справи, зокрема її технологій, а також активної ролі архівістів Канади у цьому процесі.

Архівна справа різних країн як галузь, тісно пов'язана з формуванням офіційних документальних ресурсів держави та джерел історико-культурної спадщини, одна з перших почала втягуватися в процеси інформатизації суспільства. Початок систематичного переходу до інформатизації архівної справи, зокрема, її технологій, було покладено ініціативами міжнародних організацій ЮНЕСКО та Міжнародної ради архівів (МРА) в 70-х роках ХХ ст., коли стало зрозумілим, що цей процес неможливий без уніфікації, стандартизації, та забезпечення збереженості й організації доступу до інформації в архівній галузі. Саме тоді було розгорнуто програми і проекти у цій сфері, зокрема, в стандартизації архівних технологій, формуванні зведених електронних ресурсів, розробці рекомендацій в галузі документації. Активну роль в міжнародній співпраці з розробки архівних стандартів та правил відіграли Канада.

Винахід Інтернет-технологій дозволив інтегрувати світове інформаційне середовище, глобалізувати інформаційні процеси в планетному масштабі. Утворилось нове комунікативне середовище, де були об'єднані зусилля в опрацюванні єдиних підходів та засад, зокрема, розповсюдження узгоджених документів на міжнародних форумах та зустрічах. Велике значення мали зустрічі лідерів «Великої Вісімки (G8)» в Окінаві та створення Окінавської хартії глобального інформаційного суспільства, прийнятої 22 червня 2000 р. (*Okinawa Charter on Global Information Society. Okinawa, July 22, 2000*) [1], Всесвітня Зустріч на вищому рівні з питань Інформаційного

Суспільства, Женева, 2003 – Туніс, 2005 (*World Summit on the Information Society (WSIS), Geneva, 10–12 December 2003 – Tunis, 16–18 November 2005*) [2], конференції ЮНЕСКО, розвиток її інформаційних програм, в тому числі «Інформації для всіх», 2001 р. [3], та публікація Всесвітньої доповіді ЮНЕСКО у 2005 р. «До суспільств знань» [4].

Основною тезою «Окінавської хартії» було ствердження того, що інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) є одним з найбільш важливих факторів, який впливає на формування суспільства ХХІ ст. Їхній революційний вплив стосується способу життя людей, їхнього побуту та роботи, а також взаємодії уряду та громадянського суспільства. ІКТ швидко стають життєво важливим стимулом розвитку світової економіки. Вони також дають можливість всім приватним особам, фірмам і співтовариствам більш ефективно і творчо вирішувати економічні і соціальні проблеми. Перед усіма нами відкриваються величезні можливості [1].

На Всесвітній Зустрічі з питань Інформаційного Суспільства в Женеві (10–12 грудня 2003 р.), де вперше в історії керівники більшості країн світу зібралися для обговорення глобальних проблем інформаційного суспільства, було задекларовано: освіта, знання, інформація та спілкування утворюють основу розвитку, ініціативності та добробуту людської особистості. Поряд з цим інформаційно-комунікаційні технології впливають практично на всі аспекти нашого життя. Стрімкий прогрес цих технологій відкриває зовсім нові перспективи досягнення більш високих рівнів розвитку. Здатність цих технологій послабити вплив багатьох традиційних перешкод, особливо пов'язаних з часом і відстанню, вперше в історії дає можливість використовувати потенціал цих технологій на благо мільйонів людей у всіх куточках земної кулі. ІКТ слід розглядати як інструмент, а не як самоціль. За сприятливих умов ці технології здатні стати потужним інструментом підвищення продуктивності, економічного зростання, створення нових робочих місць і розширення можливостей працевлаштування, а також підвищення якості життя для всіх. Вони також можуть сприяти веденню діалогу між народами, країнами та цивілізаціями [2].

Експерти ЮНЕСКО в Світовій доповіді «До суспільств знання» зазначили, що знання – «громадське надбання, яке має бути доступним для кожного», вони ставлять за мету соціальну інтеграцію та заохочення соціальної активності для кожного. Поки в світі не всі матимуть рівні можливості в галузі освіти, в питаннях доступу до інформації та її здорової і критичної оцінки, її аналізу, сортування та включення найцікавішої її частини в базу знань, інформація буде залишатися тільки набором

незрозумілих відомостей. Особливого значення набувають здатність орієнтуватися в потоці інформації, когнітивні здібності, критичний розум, що дозволяє відрізнити корисну інформацію від непотрібної. Автори стверджують, що нові найбільш ефективні способи використання «людського капіталу» вимагають нових моделей розвитку, заснованих «на знанні, на взаємодопомозі і загальній участі» [4].

Значну увагу цьому процесові надають міжнародні організації, що визначають, координують та сприяють соціальній комунікації в сучасному світі. Вже в 90-х роках стає зрозумілим, що інформаційне суспільство розвивається в контексті поширення знання, що було зафіксоване внаслідок великої практичної діяльності міжурядової організації ЮНЕСКО як спеціалізованої установи ООН, що від самого початку аналізувала процеси інформатизації суспільства, активізацію загальних інформаційно-комунікативних процесів різних установ, що зберігають інформацію, зокрема, бібліотек, архівів, музеїв, проводила значну роботу з питань формування електронних ресурсів з метою повноцінного розкриття їхньої діяльності. ЮНЕСКО (Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури) (*UNESCO, United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization*, <http://www.unesco.org>) впродовж багатьох років підтримувала своїми методичними документами, розробками та науковою діяльністю розвиток бібліотечної та архівної справи в координації з ІФЛА (Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій і установ) (*IFLA, International Federation of Library Associations and Institutions*, <http://www.ifla.org>) та МРА (Міжнародна рада архівів) (*International Council on Archives, ICA*, <http://www.ica.org/>) – в тому числі інформаційної діяльності, доступу до інформації та збереження документальної спадщини, організації мережевих ресурсів тощо [5].

ЮНЕСКО приділяла велику увагу всім питанням, що виникають в бібліотечній та архівній діяльності в період інформаційного суспільства, зокрема створенню та поширенню безкоштовних програмних продуктів для організації інформаційних систем та баз даних, цифрового копіювання, електронної статистики тощо. Впродовж декількох десятків років ЮНЕСКО виконує спеціальні програми з управління документальними системами та інформаційними веб-ресурсами. Серед них – програми ЮНЕСКО «Пам'ятьСвіту» («*Memory of the World*»), 1992 р., та «Інформація для всіх» (*Information for All Programme, IFAP*), 2001 р. [3].

Усвідомлення важкого становища із забезпеченням збереженості і доступу до документальної спадщини різних країн стимулювало ЮНЕСКО створити в 1992 р. програму «Пам'ятьСвіту» («*Memory of the World*»), в

рамках якої забезпечується дослідження документальної спадщини, що має міжнародне, регіональне та національне значення, ведеться реєстр та ідентифікація цієї спадщини. Ця програма спрямована на спільну реалізацію проектів збереження бібліотечних та архівних фондів у різних країнах світу. Двадцята ювілейна конференція «*The Memory of the World in the Digital Age: Digitization and Preservation*» («Пам'ять світу в епоху цифрових технологій: оцифрування і збереження») проекту ЮНЕСКО «Пам'ять світу» відбулась у 2012 р. в Канаді (26–28 вересня 2012 р., Ванкувер, Британська Колумбія) [6]. За підсумками конференції було прийнято Ванкуверську декларацію оцифрування та збереження (*Vancouver Declaration on Digitization and Preservation*). Головною темою прийнятої декларації було те, що, в той час, як можливості, надані цифровими технологіями, розширюють створення і обмін ідеями, інформацією і знаннями і тим самим сприяють розвитку освіти, науки і культури, дуже часто проекти оцифрування і створення інформації в цифровій формі реалізуються без розуміння проблем збереження цілісності та автентичності інформації, яку вони створили. Багато цифрових ресурсів вже стали недоступними, і ситуація буде погіршуватися, оскільки обсяг документів у цифровому форматі збільшується. Основним висновком ювілейної конференції було те, що якщо цифрове збереження не стане пріоритетним напрямом інвестування і розвитку, зусилля не будуть спрямовані на забезпечення довгострокової доступності та зручності використання цифрових документів, то ризик втрати цифрових матеріалів буде з часом збільшуватися. Рекомендації декларації затвердили необхідність вироблення згуртованої, концептуальної та практичної цифрової стратегії вирішення проблем управління і збереження записаної інформації в усіх її формах у цифровому середовищі; сприяння більш тісній співпраці між міжнародними професійними асоціаціями та іншими міжнародними організаціями з розробки навчальних програм з оцифрування, управління і збереження цифрової інформації; створення багатостороннього форуму для обговорення стандартизації з оцифрування і цифрових методів збереження інформації, у тому числі напрацювання реєстру цифрових форматів; співпраці з приватним сектором для розвитку продуктів, які полегшують тривале збереження і зберігання інформації, записаної в цифровому форматі [7].

Канада першою розпочала роботи з розробки стандарту архівного опису. Визначним напрацюванням у цьому напрямі стала публікація в 1986 р. роботи «До питання стандартів опису» («*Toward Descriptive Standards*») [8] Бюро канадських архівістів (*Bureau of Canadian Archivists*). Ця публікація

стала основою для створення набору правил опису всіх видів архівних матеріалів, які отримали назву «Правила архівного опису» («*Rules for Archival Description*», *RAD*).

Відзначивши ці успіхи канадських архівістів у напрямі створення стандарту архівного описування, Міжнародна рада архівів у жовтні 1988 р. організувала міжнародну зустріч експертів у галузі стандартів опису в Оттаві, Канада. Ця група експертів прийняла дев'ять резолюцій, що встановлювали, крім усього іншого, принципи з розробки, застосування та підтримки стандартів опису, які будуть пріоритетними протягом багатьох років для планування стратегій МРА.

Спеціальна комісія МРА з розвитку стандартів опису була утворена і вперше скликана в грудні 1989 р. Комісія включала архівістів з Англії, Канади, США, Німеччини, Франції, Швеції, Португалії та Малайзії. Члени комісії погодилися з тим, що їхнім першорядним завданням буде розробка основних теоретичних принципів, подібних до «Паризьких принципів», прийнятих у бібліотечній справі в 1961 р. за підтримки Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій (IFLA) [9]. Документ, підготовлений МРА, був формально схвалений на засіданні МРА в 1992 р. в Монреалі під назвою «Декларація про принципи архівного опису» (*Statement of Principles Regarding Archival Description*) [10]. Декларація затверджувала основні принципи з розробки стандартів архівного опису, які мали застосовуватись в міжнародному масштабі. Вона визначила чотири основні завдання, які мав вирішувати стандарт архівного опису:

- забезпечення створення узгоджених, послідовних і достовірних описів;
- полегшення пошуку і обміну інформацією щодо архівних матеріалів;
- сприяння поширенню даних про фондоутворювачів;
- сприяння інтеграції описів з різних сховищ в єдину систему.

У Декларації підкреслювалося, що «стандарти архівного опису повинні ґрунтуватися на загальноприйнятих теоретичних засадах». Хоча Декларація визнавала, що «елементи інформації про архівні матеріали потрібні на кожному етапі управління документами», вона окреслювала межі застосування опису, виходячи з того, що це «формальний процес, що відбувається після того, як архівний матеріал вже систематизовано та всі архівні одиниці, так само як і їхні складові частини, що підлягають опису, вже визначені».

В якості найбільшої одиниці опису Декларація визнала фонд, який визначався, як «всі документи, незалежно від форми або носія інформації, природним чином зібрані та/або накопичені окремою людиною, цілою родиною або корпоративною організацією в процесі особистої або корпоративної діяльності». Оскільки «процес опису проводиться, планується і виконується від загального до приватного ..., то опис створюється спочатку на фонд в цілому, а потім на окремі його частини». Нарешті, Декларація стверджувала, що необхідно пов'язати інформацію про походження документа з інформацією про архівні матеріали. Ґрунтуючись на цих принципах, спеціальна Комісія з дескриптивних стандартів МРА (*Committee on Descriptive Standards, ICA/CDS*) [11], що отримала статус Постійного комітету МРА на XIII Міжнародному конгресі архівіву Пекіні (Китай, 1996 р.), розробила набір загальних правил формування архівного опису.

У процесі створення архівного стандарту розробники розуміли, що автоматизована обробка даних вимагає структурованої інформації. Комісія МРА вирішила ідентифікувати та індивідуалізувати, в першу чергу, елементи, які можна об'єднати, щоб скласти опис архівного юридичного об'єкта. На цьому етапі Комісії належало визначити, які елементи дійсно корисні для архівного опису. Першим кроком, зробленим експертами МРА в процесі створення ISAD (G) – General International Standard Archival Description (Міжнародний стандарт архівного опису), було проведення порівняльного аналізу трьох головних англо-американських стандартів, що стосуються змісту даних: 1) архіви, особисті документи і рукописи США (*US's Archives, Personal Papers and Manuscripts, APPM*) [12], 2) Канадські правила архівного опису (*Canada's Rules for Archival Description, RAD*) [13] і 3) Британська інструкція з архівного опису (*Great Britain's Manual for Archival Description, MAD*). Експерти ідентифікували 20 елементів даних, згадуваних у всіх трьох стандартах, які були істотно спільними. Очікувалося, що за допомогою міжнародного стандарту ISAD (G) буде здійснено спробу уніфікувати практику архівної роботи за межами національних кордонів і усунути певний рівень специфіки, виявленої в національних стандартах.

Нарешті Комітет МРА провів копітку роботу з дослідження різниці між деякими дуже подібними концепціями архівного описування і дав основні рекомендації для створення найбільш загальних елементів, виявлених у ряді країн в системах, призначених для опису архівного матеріалу. Ці елементи слід було широко застосовувати для опису архівів незалежно від виду або розміру одиниці опису. У результаті, вони не обмежуються певним типом науково-довідкового апарату або іншими описовими форматами.

Основа стандарту ISAD (G) складає ієрархічний багаторівневий опис, який ґрунтується на чотирьох головних описових принципах[14].

Комітет МРА підкреслив, що необхідно проводити органічне структурування груп документів у процесі архівної систематизації, і переніс цю ієрархічну структуру на довідкові засоби, які відображають процес розподілу описуваного матеріалу на більш дрібні частини, наприклад, на фонди, розділені на серії.

Стандарт ISAD (G) надає ієрархічну модель рівнів систематизації для фонду та його складових (компонентів). Фонд може поділятися:

- На підфонди (*sub-fonds*) (сукупність документів, що знаходяться в межах фонду, які зазвичай представлені в двох видах: документи підлеглих адміністративних організацій та документи структурних підрозділів, виділених за функціональним принципом);

- Серії (*series*) (набори документів, що походять з одного і того ж джерела або з того ж процесу реєстрації та формування справ, що мають багато в чому подібні фізичні форми та інформаційний зміст і відносяться до певних документів (наприклад, рахунки, реєстри обслуговування, книги вихідних листів тощо);

- Підсерії (*sub-series*) (серії можна розділити на підсерії, якщо фізичний характер серії дозволяє це зробити);

- Справи (*files*) (організовані одиниці документів, згрупованих разом як для поточного використання фондоутворювачем, так і для процесу архівної систематизації, тому що вони стосуються того ж самого предмета, діяльності або угоди);

- Окремі одиниці (*items*) (в основному, фізичні одиниці, які використовуються при зверненні, збереженні та пошуку в архівах, наприклад, лист, меморандум, повідомлення (звіт), фотографія, звукозапис).

Ці рівні можуть поділятися на невизначену кількість проміжних рівнів у відповідності до складності внутрішньої структури фонду. Стандарт ISAD (G) заснований на відповідності між цими органічними рівнями систематизації і рівнями опису. Кожен рівень опису відповідає рівню систематизації. Частини фонду можуть бути описані окремо, використовуючи відповідні елементи стандарту ISAD (G).

Двадцять шість елементів, ідентифікованих у стандарті ISAD (G), організовані в сім об'ємних розділів стандарту (*7 areas of descriptive information*).

1. Розділ «Ідентичність» (*«Identity»*) – містить інформацію, необхідну для ідентифікації одиниці опису. Розділ є обов'язковим для будь-

якого опису і на будь-якому рівні, містить істотну інформацію для розпізнавання описуваної архівної одиниці і полегшення її пошуку. Крім цього, даний розділ служить для того, щоб дати можливість користувачам швидко ідентифікувати релевантний матеріал.

2. Розділ «Контекст» («*Context*») – містить інформацію про походження і зберігання одиниці опису. Розділ призначений для наведення даних про історію, зміст (контекст), походження, історію зберігання і джерела надходження або передачі документів.

3. Розділ «Зміст і структура» («*Content and structure*») – містить інформацію про тематику і упорядкування матеріалів в одиниці опису, стислу анотацію щодо змісту документа, систематичні індекси та класифікаційні коди, предметні рубрики.

4. Розділ «Умови доступу та використання» («*Conditions of access*») – містить інформацію про юридичний статус документа, зазначає умови, що обмежують або впливають на доступність архівних матеріалів.

5. Розділ «Аналогічні (зв'язані) матеріали» («*Allied materials*») – містить інформацію про безпосередньо пов'язані з одиницею зберігання архівні матеріали: наявність оригіналів, копій або перевидань архівних матеріалів; наявність в інших архівах матеріалів, пов'язаних принципом походження.

6. Розділ «Примітки» («*Notes*») – містить важливу інформацію, яку необхідно зафіксувати і яка не може бути розміщена ні в якому іншому місці.

7. Розділ «Облік» («*Description control*») – містить інформацію про те, як, коли і ким архівний опис був підготовлений, примітки архіваріуса.

Зміст кожного елемента даних складається: з найменування елемента опису, зазначення мети, інструкцій для запису відповідної інформації в межах елемента і прикладів, що ілюструють дотримання правил.

Всі 26 елементів, включених в стандарт ISAD (G), доступні для використання, і лише небагато з них вважаються істотними для проведення міжнародного обміну описовою інформацією: ідентифікаційний код, найменування, фондоутворювач, дата(и), обсяг одиниці опису та рівень опису. Стандарт ISAD (G) був переглянутий в 1997–2000 рр., і в липні 2000 р. на Міжнародному конгресі архівів в Севільї було опубліковано друге, переглянуте, видання стандарту, яке може тепер розглядатися як довідковий посібник із застосування національних стандартів, створюваних у даний час у різних архівних спільнотах у ряді країн.

У Канаді основна увага з 2004 р. була спрямована на створення загальної інтегрованої системи інформації про склад архівних ресурсів, а

також електронної національної мережі. Було здійснене видання другої редакції стандарту RAD2 [15]. У процесі обговорення RAD2 взяли участь тисячі архівних спеціалістів Канади, що виявило значну розбіжність в думках різних консультантів. Випуск RAD2 мав на меті гармонізацію цих розбіжностей та узгодження канадського стандарту із загальним міжнародним стандартом архівного описування ISAD(G), розробленим у США. У 2008 р. відбувся ще один перегляд основних підходів до архівного опису в Канаді, в тому числі, переглянутий варіант правил містить опис матеріалів на рівні колекцій. Специфічною особливістю цієї країни є значна активізація етнографічного та генеалогічного аспектів створення ресурсів як домінуючих в їхньому суспільному та історико-культурному житті. Осмислення важливості збереження та організації використання архівної спадщини призвело до значної матеріальної підтримки процесу інформатизації державних архівів з боку канадського уряду.

Узагальнюючи вищесказане, можна стверджувати, що міжнародне архівне співтовариство, зокрема й архівні інституції Канади, пройшли значний шлях стандартизації архівного описування, авторитетних баз даних і цифрового ресурсу. Вони брали активну участь у створенні та впровадженні стандартів архівних даних, ініційованих МРА, зокрема, ISAD(G) – Загальний Міжнародний стандарт архівного опису; ISAAR (CPF) – Міжнародний стандарт для створення архівних авторитетних записів для організацій, осіб та сімей, здійснили розробку та конкретизацію канадських та австралійських правил архівного опису. Основними релевантними стандартами в галузі створення цифрових архівних ресурсів стали: MARC-формат (*Machine Readable Cataloguing*) (з національними відмінностями), MODS (*Metadata Object Description Schema*), METS (*Metadata Encoding and Transmission Standard*), PREMIS (*Preservation Metadata – Implementation Strategies*), DCMI (*Dublin Core Metadata Initiative*), у розробці яких брали участь національні установи (в тому числі бібліотеки) Канади. Хоча національні стандарти в процесі узгодження були приведені у відповідність до міжнародних, вони зберегли свою специфіку.

Джерела та література:

1. Okinawa Charter on Global Information Society (Okinawa, July 22, 2000) [Electronic resource] // G8 Information Centre provided by the G8 Research Group. – Mode of access: <http://www.g8.utoronto.ca/summit/2000okinawa/gis.htm>.
2. World Summit on the Information Society (WSIS), 10 – 12 December 2003 // ITU is the leading United Nations agency for information and communication technology issues [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.itu.int/wsis/basic/about.html>.

3. Information for All Programme (IFAP) [Electronic resource] // UNESCO. – 2001. – Mode of access: <http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/international-programmes/information-for-all-programme-ifap/homepage/>
4. К обществам знания : Всемир. докл. ЮНЕСКО. – Париж : Изд-во ЮНЕСКО, 2005. – 239 с.
5. ICA : International Council on Archives [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.ica.org/>. 2 IFLA : International Federation of Library Associations and Institutions [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.ifla.org> 3 UNESCO : United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization [Electronic resource] . – Mode of access: <http://www.unesco.org>
6. The Memory of the World in the Digital Age: Digitization and Preservation [Electronic resource] // UNESCO. – Mode of access: <http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/events/calendar-of-events/events-websites/the-memory-of-the-world-in-the-digital-age-digitization-and-preservation/>.
7. Vancouver Declaration on Digitization and Preservation /UNESCO. - Mode of access: http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/resources/news-and-in-focus-articles/all-news/news/unesco_releases_vancouver_declaration_on_digitization_and_preservation/#.UjC1AX-2W7I
8. Toward Descriptive Standards: Report and Recommendations of the Canadian Working Group on Archival Descriptive Standards // Bureau of Canadian Archivists. – Ottawa : Bureau of Canadian Archivists, 1985. – 192 p.
9. Statement of principles adopted at the International Conference on Cataloguing Principles, Paris, October, 1961. – Annotated edition / with commentary and examples by Eva Verona. – London : IFLA Committee on Cataloguing, 1971.
10. Statement of Principles regarding Archival Description (International Council on Archives, Ottawa, 1992).
11. ICA/CDS (Committee on Descriptive Standards of the International Council on Archives) [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.icacds.org.uk/icacds.htm>.
12. APPM : Archives Personal Papers and Manuscripts: A Cataloging Manual for Archival Repositories Historical Societies and Manuscript Libraries / by Steve L. Hensen. – Washington : Society of American Archivists, 1989. –196 p.
13. Rules for Archival Description (RAD) [Electronic resource] // Canadian Council of Archives. – Mode of access: <http://www.cdncouncilarchives.ca/archdesrules.html>.
14. (120). ISAD(G): General International Standard Archival Description / International Council on Archives. – final ICA approved version (revised 18 August 1995). – Ottawa, 1994.
15. Rules for Archival Description. Second Edition. RAD2 [Electronic resource] // Canadian Council of Archives, Canadian Committee on Archival Description. – 2004. – Mode of access: <http://www.aefp.org.es/NS/Documentos/NormasDescriptivas/RADv2%282004%29.pdf>.

References

1. Okinawa Charter on Global Information Society (Okinawa, July 22, 2000) [Electronic resource] // G8 Information Centre provided by the G8 Research Group. – Mode of access: <http://www.g8.utoronto.ca/summit/2000okinawa/gis.htm>.

2. World Summit on the Information Society (WSIS), 10 – 12 December 2003 // ITU is the leading United Nations agency for information and communication technology issues [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.itu.int/wsis/basic/about.html>.
3. Information for All Programme (IFAP) [Electronic resource] // UNESCO. – 2001. – Mode of access: <http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/international-programmes/information-for-all-programme-ifap/homepage/>
4. К обществам знания : Всемир. докл. ЮНЕСКО. – Париж : Изд-во ЮНЕСКО, 2005. – 239 с.
5. ICA : International Council on Archives [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.ica.org/>. 2 IFLA : International Federation of Library Associations and Institutions [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.ifla.org> 3 UNESCO : United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization [Electronic resource] . – Mode of access: <http://www.unesco.org>
6. The Memory of the World in the Digital Age: Digitization and Preservation [Electronic resource] // UNESCO. – Mode of access: <http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/events/calendar-of-events/events-websites/the-memory-of-the-world-in-the-digital-age-digitization-and-preservation/>.
7. Vancouver Declaration on Digitization and Preservation /UNESCO. - Mode of access: http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/resources/news-and-in-focus-articles/all-news/news/unesco_releases_vancouver_declaration_on_digitization_and_preservation/#.UjC1AX-2W7I
8. Toward Descriptive Standards: Report and Recommendations of the Canadian Working Group on Archival Descriptive Standards // Bureau of Canadian Archivists. – Ottawa : Bureau of Canadian Archivists, 1985. – 192 p.
9. Statement of principles adopted at the International Conference on Cataloguing Principles, Paris, October, 1961. – Annotated edition / with commentary and examples by Eva Verona. – London : IFLA Committee on Cataloguing, 1971.
10. Statement of Principles regarding Archival Description (International Council on Archives, Ottawa, 1992).
11. ICA/CDS (Committee on Descriptive Standards of the International Council on Archives) [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.icacds.org.uk/icacds.htm>.
12. APPM : Archives Personal Papers and Manuscripts: A Cataloging Manual for Archival Repositories Historical Societies and Manuscript Libraries / by Steve L. Hensen. – Washington : Society of American Archivists, 1989. –196 p.
13. Rules for Archival Description (RAD) [Electronic resource] // Canadian Council of Archives. – Mode of access: <http://www.cdncouncilarchives.ca/archdesrules.html>.
14. (120). ISAD(G): General International Standard Archival Description / International Council on Archives. – final ICA approved version (revised 18 August 1995). – Ottawa, 1994.
15. Rules for Archival Description. Second Edition. RAD2 [Electronic resource] // Canadian Council of Archives, Canadian Committee on Archival Description. – 2004. – Mode of access: <http://www.aefp.org.es/NS/Documentos/NormasDescriptivas/RADv2%282004%29.pdf>

Аннотація

Статья посвящена истории сотрудничества международных организаций в области создания электронных ресурсов, в частности в разработке Международного стандарта архивного описания. Определен вклад канадских архивистов в развитие этого актуального направления современного архивоведения.

Сделан акцент на том, что архивное дело различных стран как отрасль, тесно связана с формированием официальных документальных ресурсов государства и источников историко-культурного наследия, что именно она одной из первых начала втягиваться в процессы информатизации общества.

Ключевые слова: архивные электронные ресурсы, цифровые архивные технологии, Международный совет архивов, дескриптивные стандарты, Международный стандарт архивного описания, архивные ресурсы Канады.

Annotation

The article is devoted to the history of cooperation between international organizations in the field of archival digital resources, particularly in the development of international standards of archival description. The Canadian archivists' contribution to the development of this modern archival direction was defined.

The emphasis has been made on the fact that different countries archiving as a sector is closely linked with the formation of the official documentary sources and resources of the state historical and cultural heritage that it is one of the first to get involved in the building of information society. It is underlined that the invention of Internet technology has allowed countries to join efforts in the elaboration of common approaches and principles, including distribution of documents agreed at international forums and meetings. It is proved that in 2004, the focus in Canada was aimed at creating a common integrated system of information on the composition of archival resources and national electronic network. It is concluded that understanding of the importance of conservation and use of archival heritage has led to a significant material support to the process of informatization public records from the Canadian government. Canada actively participated in the creation and implementation of standards for archival data initiated by the ICA. The main relevant standards in the field of digital archival resources were: MARC-format (Machine Readable Cataloguing) (with national variations), MODS (Metadata Object Description Schema), METS (Metadata Encoding and Transmission Standard), PREMIS (Preservation Metadata - Implementation Strategies), DCMI (Dublin Core Metadata Initiative), in developing the participation of national institutions (including libraries) Canada. Although national standards in the process of reconciliation have been brought into line with international, they retained their specificity.

Keywords: archival digital resources, archival digital technology, the International Council on Archives, descriptive standards, General International Standard Archival Description, Canadian archival resources.

УДК 94(477.83/.86): 94(498) “1919”

**Андрій КОРОЛЬКО
(Івано-Франківськ)**

**РУМУНСЬКА ОКУПАЦІЯ ПОКУТТЯ Й ГАЛИЦЬКОЇ ГУЦУЛЬЩИНИ
(ТРАВЕНЬ–СЕРПЕНЬ 1919 р.):
ПЕРЕДУМОВИ, ПЕРЕБІГ, НАСЛІДКИ**

У статті висвітлено румунську окупацію Покуття й Галицької Гуцульщини в ході національно-визвольних змагань західних українців (травень – серпень 1919 р.).